Austatud lugeja!

Käes on sügis – kelle jaoks nukker lehtede kolletumise, kelle jaoks aga hoopis tore saagikoristuse ja viljade hoidistamise aeg. Juridicas valitseb kuldne sügis justkui aasta läbi – pakub ju ajakirja iga number oma lugejatele võimalust saada osa õigusteadusliku mõttetöö viljadest, olgu väljas parasjagu lumi või lõõskav päike. Siiski tundub saagikoristuse kujund seekordse Juridica puhul eriti sobiv, sest tegemist on värskete õigusteaduse magistrite kirjutisi sisaldava erinumbriga: kevadel silmailu pakkunud õitest ehk magistritöödest kauneimad ja elujõulisimad on suve jooksul küpsenud ning saanud nauditavateks viljadeks – õigusteaduslikeks artikliteks. Tõsi, seekord sisaldab number ka möödunud aasta saaki. Traditsiooniliselt on kirjutiste teemavalik lai ning artiklid ise tugevad nii õigusteadusliku argumentatsiooni kui ka keelekasutuse poolest.

Magistritöö „küpseb" artikliks – kõlab lihtsalt, eks ole? Kui palju selline „küpsetamine" tegelikult aega ja pingutust nõuab, võib üksnes ette kujutada; tõde teavad vaid autorid ise. Seda enam tuleb tunnustada neid, kes toimetuse üleskutsele vastates võtsid vaevaks oma uurimisteemasse veel kord süveneda, ehkki mingit kohustust selleks ju polnud – magistritöö on kaitstud, diplom käes ja kõik teed valla.

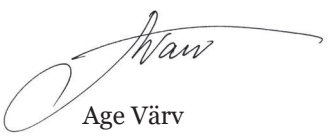
Aga milleks üleüldse kirjutamisele aega kulutada, kui võiks vajaliku teksti lasta lihtsalt tehisarul genereerida? Vastuseks võiks öelda: *scribendo cogitamus* – kirjutades mõtleme. Küllap on igaüks kogenud olukorda, et peas justkui selgena tundunud mõtte vormimine loogiliselt üles ehitatud ja täpselt sõnastatud argumentatsiooniks võtab aega. Oma mõttekäikude kirjapanemine sunnib kirjutajat endalt küsima, mida ta õigupoolest väidab, millele tuginedes ja kas tema järeldus ikka tuleneb eelnevast arutluskäigust. Vahel tuleb uuesti allikate juurde pöörduda, sõnastust tihendada ja täpsustada, vahel oma esialgset seisukohta muutagi. Kirja pannes saab mõte niisiis selgemaks ja kirjutaja targemaks.

Kuidas suunata üliõpilasi ikka jätkuvalt **ise** mõtlema ja oma mõtteid kirja panema? Selle küsimusega tegelevad ülikoolid üle maailma ning see on olnud mitme ettekande ja töötoa teema ka rahvusvahelisel õpetamise teemalisel konverentsil, kus nende ridade kirjutamise aegu osalen. Nii siinsetes aruteludes kui ka teaduskirjanduses on valdavalt jõutud seisukohale, et kirjalikud tööd (sealhulgas lõputööd) on jätkuvalt vajalikud; pigem tuleb õppejõududel nüüd lihtsalt rohkem nuputada, kuidas seniseid juhendamispraktikaid ja hindamispõhimõtteid ümber kujundada.

Hiljutiste õigusteadlaste päevade tehisaru-teemalises arutelupaneelis jõudsime järeldusele, et kui tehisaru rakendamine juristi igapäevatöös teenib protsesside tõhustamise eesmärki, siis õppetöö raames tasub tehisaru kasutada juhul, kui see ka tegelikult toetab tudengi õppimist – teadmiste ja oskuste edukaks omandamiseks peab õppija **aega võtma**, mitte püüdma aega kokku hoida. Ent ka praktiseerival juristil tasub küsida, kas kiirus ja tõhusus peaks iga kirjutamist nõudva ülesande lahendamisel olema ikka kõige tähtsam. Sest kui jätta tekstiloome järjekindlalt tehisaru hooleks, võib juhtuda, et endalegi märkamatult loobub kasutaja ka mõtlemisest. Ja mida hakata peale juristiga, kel peas ühtegi mõtet pole…

Huvi pärast sirvisin läbi viimase viieteistkümne aasta tudenginumbrid. Hea meel oli leida autorite seast mitmeid tänaseid ülikoolikolleege ning juriste, kes oma igapäevatöö kõrval selgitavad õigusküsimusi laiemale avalikkusele. Loodan, et ka käesolevas väljaandes avaldatud artiklite autoritel jätkub uurimis- ja kirjutamishuvi kauaks ning et nii mõnegagi neist kohtume Juridica veergudel tulevikus uuesti.

Head lugemist!

Age Värv